

Het samengestelde gezin: stiefvader / stiefmoeder worden (deel 3)

In dit deel wordt stilgestaan bij het onderscheid dat kan worden gemaakt tussen het worden van stiefmoeder en het worden van stiefvader. In de voorgaande delen werd besproken de reactie van de kinderen (deel 1) en het stiefouderschap (deel 2).

Bij het aanvaarden van de rol als stiefouder staan mannen voor een andere uitdaging dan vrouwen. Hieronder wordt ingegaan op de ervaringen als mannen of vrouwen hertrouwen en een stiefgezin stichten.

Stiefmoeder worden

Het is vaak moeilijk stiefmoeder te worden. Veel stiefmoeders hebben onrealistische verwachtingen van zichzelf. Veel vriendelijke, goedbedoelende vrouwen willen de kinderen aanvankelijk de pijn van de scheiding doen vergeten. Maar al te vaak probeert de stiefmoeder een gelukkig, hecht gezin te scheppen. Met name ook de traditionele vrouwelijke rol maakt dat de vrouw wordt geacht van de kinderen van haar man te houden, hen op te voeden en dagelijks te verzorgen. Doordat de lat vaak hoog ligt, neemt de kans toe dat de conflicten in stiefgezinnen alleen maar toenemen.

Hoe reageren oudere kinderen als hun stiefmoeder de rol van primaire ouder op zich probeert te nemen? Omdat kinderen in beginsel loyaal zijn aan hun natuurlijke moeder en zich meten aan hun vader, zullen de meeste kinderen afwijzend staan tegenover de pogingen van de stiefmoeder om contact te krijgen, voor hen te zorgen of hun moeder te vervangen. Daarbij zijn de kinderen vaak geneigd hun natuurlijke moeder te idealiseren en actief te proberen de stiefmoeder te laten voelen dat ze vergeleken bij haar tekortschiet. De meeste stiefmoeders blijven, ondanks de herhaalde afwijzing van de kinderen, hun affectie en goede bedoelingen laten blijken. Uiteindelijk heeft de afwijzing van de kinderen gekwetstheid en boosheid tot gevolg. Dit scenario komt met enige regelmaat voor, maar houdt niet in dat het worden van stiefmoeder altijd verloopt op de wijze als hierboven geschetst.

Stiefvader worden

Het is meestal gemakkelijker om stiefvader te worden dan om stiefmoeder te worden, omdat op hen niet de maatschappelijke rol rust om van de kinderen te houden. Stiefvaders hebben echter eigen, vergelijkbare problemen. Een stiefvader heeft in de ogen van de kinderen vaak geen enkel gezag. Doordat mannen vaak worden geacht kinderen gehoorzaamheid bij te brengen, vormen de frustrerende pogingen daartoe vaak het voornaamste probleem. In een gezin met oudere kinderen ontstaat er vaak een machtsstrijd tussen de stiefvader en de kinderen. Veel stiefouders trekken zich, nu de kinderen niet op toenaderingspogingen ingaan, na verloop van tijd terug en bemoeien zich niet meer met de kinderen. In sommige gezinnen komt het disciplineprobleem eruit voort dat de stiefvader tegenstrijdige boodschappen ontvangt van de moeder. Enerzijds wil zij misschien dat hij de opvoedersrol die ze alleen heeft moeten vervullen met haar deelt. Anderzijds kan ze tijdens haar jaren als alleenstaande ouder zo'n nauwe band met de kinderen hebben gekregen, dat ze zonder het zich te realiseren, haar speciale relatie met hen niet graag prijsgeeft. Deze tegenstrijdige boodschappen komen vaak voor en zijn voor iedereen erg verwarrend. Om uiteindelijk de stiefvader als opvoeder te laten slagen, zal de moeder hem moeten steunen bij de acties die hij onderneemt.

Tips voor aanstaande stiefouders

- Koester realistische verwachtingen. Het vormen van een stiefgezin vraagt veel begrip, geduld en doorzettingsvermogen van kinderen en volwassenen. Het kan zeker enige jaren duren voordat iedereen zijn positie in het nieuwe gezin heeft gevonden.
- Neem niet meteen de ouderrol op je. Stel je in eerste instantie terughoudend op en laat de verantwoordelijkheid voor de opvoeding aan de biologische ouder over. Maak de kinderen verder duidelijk dat je niet de plaats van hun andere ouder wenst in te nemen. Geef iedereen tijd om aan elkaar te wennen.
- Houd rekening met een mogelijk andere opvoedingsstijl van je partner. Je partner heeft misschien een andere kijk op opvoeden. Wees voorzichtig met kritiek en probeer samen een aantal basisregels vast te leggen.

Denk om de ex-partner, 'de ouder op de achtergrond'.